

H18 – Mælkeydelse

Ved høj mælkeydelse trives pattegrisene, og soens potentiale udnyttes til at fravænne tunge pattegrise.

1. Før faring

- I drægtighedsperioden skal soen fodres, så den ved indsættelse i farestalden er i middel huld og har en rygspæktykkelse på 14-17 mm (målt i punktet P2)
- Alle vandventiler skal tjekkes, inden søerne flyttes ind i farestalden. Alle ventiler skal minimum give 4 liter pr. minut. Tjek ydelsen, når vandforbruget i besætningen er størst
- Soen sættes ind i en rengjort, tør og opvarmet faresti
- Tildeling af tilstrækkeligt redebygningsmateriale hjælper soen til en optimal faring og dermed også til en optimal opstart af diegivningsperioden
- Efter indsættelse i farestalden skal soen sikres en jævn energiforsyning over døgnet.

Redebygningsmateriale før faring beroliger soen og giver en bedre faring

2. Efter faring

- Raskmelding af soen. Soen kan ikke raskmeldes, hvis den har feber (over 39,5 °C), ikke æder normalt og har et hårdt yver/hårde kirtler
- Vær især opmærksom på søer med langvarige faringer, hvor der er ydet fødselshjælp flere gange
- Hvis soen ikke kan raskmeldes, behandles den efter dyrlægens anvisninger
- Søer, der er i antibiotikabehandling, skal ved kuldudjævning tildeles grise, der er tungere end gennemsnittet i besætningen
- Et højt antal grise ved soen er den vigtigste faktor for at opnå høj mælkeydelse (se H8)
- Staldtemperatur (se H3)
- Juster fareboksen ud på dag 2-4 efter faring.

Eksempel på farebøjle der er skrånstillet for at give maksimal adgang til yveret fra begge sider.

3. Fodring

- Fodertildelingen skal følge anbefalingerne (se H19).

4. Grisene

Grisenes størrelse bestemmer, hvor meget mælk de kan drikke.

- Bytning af grise indenfor de første 48 timer efter faring påvirker ikke mælkeydelsen
- Bytning af grise efter 48 timer reducerer mælkeydelsen
  - hvis kuldet bliver utriveligt, byttes det med et helt kuld stærke grise fra en anden so (se H11)
  - enkelte grise, der falder fra i kuldene, samles ved en opsamlingsso.

Det er vigtigt at mærke kirtler igennem, når soen raskmeldes efter faring. Yveret skal være blødt og lækkert.

Et vægttab op til 20 kg i diegivningsperioden er acceptabelt og et moderat vægttab altså op til 20 kg er forventeligt hos søer med høj mælkeproduktion

H18 – Mælkeydelse

1.	<p>En diegivende so drikker 35-50 liter vand pr. dag og producerer i alt 230-340 kg mælk i løbet af fire ugers diegivning.</p> <p>Lavt vandtryk eller tilstoppede filtre i drikkeventilerne betyder, at søerne ikke får vand nok. Det vil nedsætte søernes foderoptagelse og påvirker mælkeydelsen negativt.</p> <p>Kontrol af vandtryk bør foretages inden søerne sættes ind i farestalden i forbindelse med en fodring i de øvrige faresektioner, hvor der er maksimalt forbrug af vand. Der kan også være problemer med vandtrykket, når der tages vand ind til vådfoderanlægget, eller når vaskerobotten kører.</p>
1.	<p>Mindst tre fodringer jævnt fordelt over døgnet giver et jævnt energioptag over døgnet. Det giver en hurtigere faring og soens mælkeydelse bliver højere. Fodringen kan fordeles jævnt over døgnet, med fodringer kl. 07.00, 14.00 og 21.00. På varme dage kan fodring midt på dagen undgås ved at fodre fx kl. 05.00, 11.00 og 21.00.</p>
2.	<p>En rask so yder mere mælk end en syg so. Er soen syg, er det afgørende for mælkeydelsen, at den behandles hurtigst muligt.</p> <p>Søer i antibiotikabehandling har brug for meget yverstimulering for at opnå maksimal mælkeydelse og skal derfor ved kuldjævning have tildelt grise, der er over gennemsnitsstørrelse for besætningen.</p> <p>En af de vigtigste faktorer for en høj mælkeydelse er antallet af grise ved soen. Jo flere grise, soen passer, desto mere liter mælk producerer den.</p> <p>Søer med ødelagte og blinde pletter, yversvamp og ødemer har lavere mælkeydelse og bør slagtes ved fravæning.</p>
2.	<p>En lav staldtemperatur er ønskeligt for soen, men kan være negativt for pattegrisene. Ved at følge anbefalingerne i H3 og H13 er det muligt at få temperaturen i farestalden ned på 18 °C, uden at det går ud over pattegrisenes trivsel.</p>
2.	<p>God plads til grisene giver mulighed for god eftermassage. Det øger mælkeproduktionen.</p>
4.	<p>Ombytning af enkelte grise i kuldet efter 48 timer giver uro og kamp om patterne. Det fører til flere afbrudte diegivninger med manglende eftermassage af yveret og dermed nedsat mælkeydelse.</p>